

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

«ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ: Σύγχρονες μορφές προπαγάνδας &
τρόποι αντιμετώπισης»

Παρασκευή 18 Οκτωβρίου 2024

Ώρα: 12:00-14:30

ΕΣΗΕΑ (Αίθουσα Γεώργιος Καράτζας), Ακαδημίας 20, Αθήνα

12:00 – 12:25

Προσφωνήσεις

- **Δημήτριος Γαλαμάτης**, Γενικός Γραμματέας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης
- **Ευτέρπη Κουτzaamάνη-Δρίλια**, Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης
- **Ρόνα Κασάπη**, Πρόεδρος της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου
- **Μαρία Αντωνιάδου**, Πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών
- **Γεώργιος Φράγκος**, Πρόεδρος της Ενώσεως Συντακτών Κύπρου
- **Αλεξία Κουλούρη**, Δημοσιογράφος, Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΣΗΕΑ

12:30 – 13:20

Α. Ενότητα

Διεύθυνση συζήτησης και σύνοψη: Αλεξία Κουλούρη, δημοσιογράφος Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΣΗΕΑ

- **«Η Ελλάδα στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Παρατηρητηρίων Ψηφιακών Μέσων. Έρευνες, εργαλεία και αποτελέσματα για την δημοσιογραφία στην Ελλάδα»**,
Νίκος Σαρρής, Ερευνητής, Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ)

περιεχόμενο

Εισαγωγή για το ιστορικό της ίδρυσης του έργου EDMO και των EDMOhubs. Περιγραφή των δραστηριοτήτων του MedDMO και των αποτελεσμάτων που μπορεί να είναι χρήσιμα για τους δημοσιογράφους.

Σύντομη επίδειξη εργαλείων στα οποία μπορούν να ζητήσουν πρόσβαση οι δημοσιογράφοι και να χρησιμοποιούν για να εντοπίζουν πιθανές αλλοιώσεις σε εικόνες και βίντεο.

- **«Η παραπληροφόρηση στην Κύπρο»**
Λουκία Ταξιτάρη (Αρχισυντάκτρια) και Θάνος Σιτίστας (Εξωτερικός Σύμβουλος) Fact-Check-Cyprus

περιεχόμενο

Έκταση της παραπληροφόρησης και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά
Κοινά αφηγήματα
Πρωτοβουλίες και συνεργασίες

- **«Παραπληροφόρηση: Η ευρωπαϊκή προσέγγιση»**

Κλημεντίνη Διακομανώλη, συγγραφέας («Fake News: τι κάνει η Ευρώπη;»)

περιεχόμενο

Διάσταση και κίνδυνοι από την παραπληροφόρηση στην Ε.Ε.,
Εργαλεία αντιμετώπισης και συνεργασία με online πλατφόρμες και fact checkers
Ψηφιακός γραμματισμός (Media Literacy)

13:25 – 14:30

Β. Ενότητα

Διεύθυνση συζήτησης: Ευτύχιος Παλλήκαρης, Μέλος του ΕΣΡ, δημοσιογράφος

- **«Να ξανασκεφτούμε την έννοια της Πληροφόρησης»,**
Γιάννης Σκαρπέλος, Καθηγητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο

περιεχόμενο

Προκειμένου να καταπολεμήσουμε την παραπληροφόρηση, θα πρέπει να ορίσουμε εξ αρχής την έννοια της πληροφόρησης στις συνθήκες που διαμορφώθηκαν κατά το πρώτο τέταρτο του 21ου αιώνα (συμμετοχικό δίκτυο, “δημοσιογραφία των πολιτών”, Cambridge Analytica, Wikileaks κλπ Leaks, Τεχνητή Νοημοσύνη και deepfakes). Το εγχείρημα δεν είναι εύκολο και αυτονόητο, καθώς όλες οι παράμετροι που στηρίζουν την παραπληροφόρηση είναι ζωτικής σημασίας και για την “αντικειμενική” πληροφόρηση, ό,τι επιτρέπει τη διάδοση των fake news είναι απαραίτητο και για τη διάδοση των πραγματικών ειδήσεων. Το παράδοξο θυμίζει την αρχή της διαψευσιμότητας ως προϋπόθεση της επιστημονικής αλήθειας.

- **«Γραμματισμός στα ΜΜΕ: Απαντώντας στην Πρόκληση της Παραπληροφόρησης»,**
Νίκος Παναγιώτου, Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

περιεχόμενο

Σε μια εποχή όπου η παραπληροφόρηση διαδίδεται με ταχύτατους ρυθμούς η ενίσχυση των δεξιοτήτων γραμματισμού στα ΜΜΕ είναι επιτακτική. Στην παρουσίαση αυτή, θα εξεταστούν οι τρόποι με τους οποίους ο γραμματισμός στα μέσα μπορεί να ενισχύσει την κριτική σκέψη, να προάγει την υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή περιεχομένου και να θωρακίσει τους πολίτες απέναντι στην ψευδή ενημέρωση. Επιπλέον, θα αναλυθούν οι στρατηγικές και τα εκπαιδευτικά εργαλεία που μπορούν να εφαρμοστούν για να προετοιμαστούν οι νεότερες γενιές απέναντι στις προκλήσεις της ψηφιακής εποχής και της πληθώρας των πηγών πληροφόρησης.

- **«Από τα fake news στα GenAI: Φόβοι και απειλές για την απώλεια της Αλήθειας»,**
Θανάσης Σαμαράς, Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πειραιώς και Μυρσίνη Δογάνη, Ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ:

Ο όρος «ψευδείς ειδήσεις» αναφέρεται στην εσκεμμένη διάδοση ψευδών ειδήσεων για λόγους σκοπιμότητας. Ο όρος από μόνος του δημιουργεί ένα σχήμα οξύμωρο, διότι οι ειδήσεις περικλείουν εξ ορισμού την έννοια της αλήθειας. Αντιστοίχως, η είσοδος της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης (των λεγόμενων Generative AI) εγείρει ζητήματα ταυτοποίησης, αυθεντικότητας και πλαστότητας κειμένων, φωτογραφιών και βίντεο. Το κατοπτρικό αντίθετο του ψεύδους είναι η αλήθεια, και έτσι η συζήτηση για τις ψευδείς ειδήσεις και τα GenAI

περικλείει στην ζητήματα περί απώλειας της αλήθειας της οποίας η μεθοδευμένη απουσία στον πολιτικό και δημόσιο λόγο εγείρει αντιδράσεις, πολεμικές, επαναστάσεις: εγείρει φόβο. Αλλά αυτοί οι φόβοι είναι κάτι καινούργιο; Αυτές οι απειλές είναι κάτι που μας απασχολεί λόγω της τεχνολογικής προόδου ή είναι κάτι γνώριμο στην συζήτηση περί αυθεντικότητας;

- **«Deepfakes, κοινή γνώμη και πολιτική»**,
Μαρίνα Ρήγου, Επίκουρη Καθηγήτρια ΕΜΜΕ ΕΚΠΑ, Δημοσιογράφος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ:

Στη σύγχρονη οπτικοκεντρική κοινωνία, η οπτική πληροφορία κατείχε περίοπτη θέση αποδεικτικής αξίας. Η camera obscura, αν και, πρωτογενώς, ανέστρεφε το αντικείμενο, αποτύπωνε μια πραγματικότητα. Ήταν μια αντικειμενική προβολή του εξωτερικού κόσμου υποκειμενικά “καδραρισμένη” που απαιτούσε το φως και τη φυσική παρουσία ενός αντικειμένου για να αποδώσει μια εικόνα. Η πιθανότητα οπτικής παραποίησης και παραπλανητικού περιεχομένου ήταν υπαρκτή, όμως η διαδικασία για ένα τέτοιο αποτέλεσμα δεν ήταν εύκολη και ως εκ τούτου όχι συχνή.

Σήμερα, η ψηφιακή τεχνολογία έχει κάνει το φαινόμενο αυτό πιο εύκολο, πιο αληθοφανές και πιο δύσκολα ανιχνεύσιμο. Τα “deepfakes”, πολυμέσα που έχουν κατασκευαστεί ή αλλοιωθεί μέσω αλγορίθμων τεχνητής νοημοσύνης, μπορούν να δημιουργήσουν ένα εξαιρετικά ρεαλιστικό αλλά ψευδές περιεχόμενο, μια “ψευδή πραγματικότητα”, χωρίς καμία βάση στον φυσικό κόσμο.

Στη δημόσια σφαίρα, η αληθοφάνεια των “deepfakes” τα καθιστά εξαιρετο εργαλείο παραπληροφόρησης με τεράστιες επιπτώσεις στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης, στην κοινωνία και την πολιτική. Δεν είναι μόνο η υπονόμηση της όποιας εμπιστοσύνης στους θεσμούς και την πολιτική, η επιρροή σε εκλογικές διαδικασίες και η δημιουργία στρεβλών εντυπώσεων βασισμένων σε προκαταλήψεις που συνιστούν κάποιες από τις αρνητικές επιπτώσεις της στρεβλής χρήσης των “deepfakes”. Το ουσιαστικό πρόβλημα είναι η εξαφάνιση της διάκρισης πραγματικού και ψευδούς και ο κίνδυνος στροφής σε μια αδιαφορία για το αν κάτι είναι ή δεν είναι πραγματικό και στην αποδοχή και επιβεβαίωση μιας “προσωπικής” αλήθειας, στηριγμένης σε ό,τι ο καθένας αντιλαμβάνεται για τον κόσμο γύρω του.

Υπό το πρίσμα αυτό, στην ομιλία μου θα εστιάσω στην παραπληροφόρηση με τη χρήση των “deepfakes” και θα αναλύσω τις καθοριστικές συνέπειες στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και την πολιτική.

Co-funded by
the European Union